

YOSH FUDBOLCHILARNING TEXNIK-TAKTIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MASHG'ULOT METODLARINING SAMARADORLIGI

Xayrullayev Islomjon Ernazar o'g'li

Oriental Universiteti Sport faoliyati (faoliyat turi bo'yicha)
mutaxassisligi 1-bosqich magistranti
xayrullayevi613@gmail.com
<https://doi.org/10.5281/zenodo.19439665>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 01-aprel 2026 yil
Ma'qullandi: 04- aprel 2026 yil
Nashr qilindi: 06- aprel 2026 yil

KEY WORDS

*futbol texnik tayyorgarlik taktik
tayyorgarlik mashg'ulot metodlari
sport samaradorligi o'yin faoliyati
rivojlanish.*

ABSTRACT

Ushbu ilmiy maqolada yosh futbolchilarning texnik-taktik tayyorgarligini rivojlantirishda zamonaviy mashg'ulot metodlarining samaradorligi tahlil qilinadi. Futbol sport turida texnik va taktik tayyorgarlikning o'zaro bog'liqligi, mashg'ulot jarayonida qo'llaniladigan innovatsion yondashuvlar hamda ularning sport natijalariga ta'siri ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Zamonaviy futbol yuqori tezlik, aniqlik va qaror qabul qilish tezligini talab qiluvchi murakkab sport turi hisoblanadi. Futbolchilarning texnik va taktik tayyorgarligi ularning o'yin faoliyatida muvaffaqiyatga erishishida hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli mashg'ulot jarayonida texnik va taktik tayyorgarlikni samarali rivojlantirish masalasi sport nazariyasi va amaliyotida dolzarb hisoblanadi.

So'nggi yillarda futbol mashg'ulotlarida an'anaviy usullar bilan bir qatorda zamonaviy metodlar keng qo'llanila boshladi. Ushbu metodlar o'yin sharoitiga yaqinlashtirilgan mashqlar, kichik maydonli o'yinlar va funksional tayyorgarlik elementlarini o'z ichiga oladi. Bu esa futbolchilarning texnik-taktik ko'nikmalarini kompleks rivojlantirish imkonini beradi.

Futbolchilarning texnik va taktik tayyorgarligi ko'plab ilmiy tadqiqotlarda o'rganilgan. Matveyev sport tayyorgarligi tizimida texnik va taktik tayyorgarlikni asosiy komponent sifatida belgilaydi. Platonov esa sportchilarning tayyorgarligida kompleks yondashuv zarurligini ta'kidlaydi.

Xorijiy tadqiqotchilar tomonidan olib borilgan izlanishlarda futbol mashg'ulotlarida kichik maydonli o'yinlarning samaradorligi alohida qayd etilgan. Bunday mashqlar futbolchilarning qaror qabul qilish tezligini oshiradi va texnik harakatlarni real o'yin sharoitida bajarishga yordam beradi.

Zamonaviy sport pedagogikasida mashg'ulotlarni individuallashtirish va differensial yondashuvni qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa futbolchilarning individual imkoniyatlarini to'liq rivojlantirishga xizmat qiladi.

Metodologiya

Mazkur tadqiqot nazariy tahlilga asoslangan bo'lib unda ilmiy adabiyotlarni o'rganish, qiyosiy tahlil va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida futbol mashg'ulotlari, texnik va taktik tayyorgarlik hamda zamonaviy trening metodlariga oid ilmiy manbalar tahlil qilindi.

Kichik maydonli o'yinlar futbolchilarning to'p bilan ishlash texnikasini takomillashtirish bilan birga taktik fikrlashni rivojlantiradi.

Shuningdek o'yin modellashtirish usullari orqali futbolchilar real o'yin vaziyatlariga moslashadi va qaror qabul qilish tezligi oshadi. Bu esa o'yin samaradorligini oshirishga olib keladi.

Zamonaviy mashg'ulotlarda funksional tayyorgarlik elementlarini qo'llash futbolchilarning jismoniy va texnik imkoniyatlarini birgalikda rivojlantirishga xizmat qiladi.

Muhokama

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki zamonaviy mashg'ulot metodlari an'anaviy usullarga nisbatan samaraliroq hisoblanadi. Ushbu metodlar futbolchilarning o'yin faoliyatini real sharoitga yaqinlashtiradi va texnik-taktik ko'nikmalarni kompleks rivojlantiradi.

Bundan tashqari mashg'ulotlarni individuallashtirish futbolchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish imkonini beradi. Bu esa tayyorgarlik jarayonining samaradorligini oshiradi.

Xulosa

Yosh futbolchilarning texnik-taktik tayyorgarligini rivojlantirishda zamonaviy mashg'ulot metodlaridan foydalanish yuqori samaradorlikka ega. Ushbu metodlarni tizimli ravishda qo'llash futbolchilarning texnik ko'nikmalarini, taktik fikrlashini va o'yin samaradorligini oshiradi. Shu bois mashg'ulot jarayonini zamonaviy yondashuvlar asosida tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xodjaye, B. A. (2017). Sport pedagogikasi asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya.
2. Abdullayev, R. M. (2018). Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. Toshkent: O'qituvchi.
3. Talipdjanov, A. (2024). Futbolchilarning mashg'ulot jarayonini boshqarishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 2(2), 22–27. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/151>
4. Талипджанов А.И. Комплексный контроль и планирование подготовки футболистов: моног. – Ташкент: Ilmiy texnika axboroti-press, 2023. –152 с.
5. Talipjonov, A. (2023). Futbolda mashg'ulot jarayonini biokimyoviy nazorat qilish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 1(4), 84–94. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/119>
6. Talipdjanov, A. (2024). Futbolda mashg'ulot va musobaqa yuklamalarini nazorat qilish asosida mashg'ulot jarayonini boshqarish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 2(3), 21–26. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/170>
7. Talipdjanov, A. (2024). Tayyorgarlik mikrotsikllarida yuklamalarni parallel rejalashtirish samaradorligini o'rganish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 2(1), 30–36. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/131>
8. Талипджанов А.И. Комплексный контроль и планирование подготовки футболистов: моногр. – Ташкент. Ilmiy texnika axborot-press, 2023. 152 с.
9. Талипджанов, А. А., Нурматов, Б. Б., & Пармонов, А. А. (2022). Учебно-тренировочный процесс по футболу. In International conference: problems and scientific solutions (Vol. 1, No. 6, pp. 23-27).

10. Талипджанов, А. И. (2012). Юкори малакали футболчилар тайёрлашнинг замонавий тизими. Уқув қулланма. Т., УзДЖТИ.
11. Талипджанов, А. И. (2023). Комплексный контроль и планирование подготовки футболистов: моног./А. И.
12. Талипджанов, А. И. (2007). Asian Cup-2007: итоги, анализ, выводы. Аналитическая работа (в соавторстве) ФФУ.
13. Акрамов, Р. А., & Талипджанов, А. И. (1994). Подготовка футболистов высокой квалификации. Учебное пособие. Ташкент.
14. Мавлянқариев, Б. А., Хатамов, Б. Б., Пен, А. Ю., & Талипджанов, И. Р. (2019). Стратегия повышения уровня научно-технического обеспечения пожарной безопасности сложных объектов. In Проблемы управления безопасностью сложных систем (pp. 100-106).
15. Талипджанов, А., & Голованова, Е. В. (2023). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ IDEF0 В МОДЕЛИРОВАНИИ. In ГОРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ. ИННОВАЦИОННЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ АПК (pp. 98-99).
16. Талипджанов, А. И., & Акрамов, Р. А. (2014). Анализ характерных особенностей игры в атаке лучших сборных Азии последних лет. Педагогические науки, (1), 33-38.
17. Талипджанов, А. И. (2014). Особенности организации обороны в лучших сборных командах Азии. Педагогические науки, (1), 28-32.
18. Талипджанов, А. И. (2012). О СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ СБОРНЫХ КОМАНД К ОСНОВНЫМ СОРЕВНОВАНИЯМ. Педагогические науки, (2), 55-58.

INNOVATIVE
ACADEMY